

DE KATHOLIEKE CONTRAREFORMATIE IN DE 21STE EEUW

HIJ IS VERREZEN !

TWEEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT / P106088

V.U.: FR. GEERTS, WILGENLAAN 21, 2390 MALLE

NR. 1 / JANUARI-FEBRUARI 2003

AFGIFTEKANTOOR: ANTWERPEN X

DE LIJKEN VAN HET VATICAAAN

« Gods Huis is een rovershol geworden. »

abbé Georges de Nantes

« In het Vaticaan huist de duivel. »

Albino kardinaal Luciani

Op 4 mei 1998, twintig jaar na de mysterieuze dood van Joannes-Paulus I, maakte het Vaticaan bekend dat er binnen zijn muren een bloedig drama had plaatsgevonden: Cédric Tornay, vice-korporaal bij de Zwitserse wacht, had diezelfde dag zijn overste, kolonel Aloïs Estermann, en diens echtgenote Gladys doodgeschoten in hun Vaticaanse appartement en vervolgens zelfmoord gepleegd. Handelde Tornay « in een vlaag van zinsverbijstering »? Of was er meer aan de hand? Een afgesloten gewaande zaak kwam afgelopen zomer terug in het nieuws.

Veel lezers zullen zich nog wel deze gebeurtenis van bijna vijf jaar geleden herinneren, die in de media gedurende enkele dagen veel stof deed opwaaien... waarna de wind weer ging liggen en de aandacht naar andere zaken verschoof. Het Vaticaan liet een onderzoek instellen en negen maanden later volgde het officiële verdict bij monde van Vaticaanse rechter Nicola Picardi: « De beide echtgenoten Estermann werden gedood door vice-korporaal Cédric Tornay, die zichzelf onmiddellijk daarop van het leven beroofde met hetzelfde dienstpistool. »

Daarmee werd de zaak gesloten verklaard, en werd ze ook door de media geklasseerd – **maar niet door de moeder van Cédric Tornay**. We citeren een krantenbericht uit februari 1999, negen maanden na de feiten:

Dossier Zwitserse gardist gesloten

Van onze correspondent

ROME – De pauselijke soldaat die vorig jaar een dubbele moord in het Vaticaan pleegde en daarna zichzelf doodschoot, was hoogst-

« Het valt me zwaar om afscheid te nemen en te moeten terugkeren naar het Vaticaan met al zijn problemen » (Joannes-Paulus II bij zijn vertrek uit Polen in augustus 2002). Op de foto: de pas agetreden Paus met op de voorgrond Mgr. Marcinkus, de toenmalige directeur van het Vaticaanse Instituut voor de Goede Werken. Marcinkus had nauwe banden met Roberto Calvi, directeur van de Banco Ambrosiano (vermoord in juni 1982), en met Michele Sindona, financieer en mafioso (vergiftigd in maart 1986).

waarschijnlijk niet bij zinnen toen hij zijn daad pleegde. Het Vaticaan zei gisteren dat dit het gevolg zou kunnen zijn van een groot hersengezwel dat bij de autopsie van vice-korporaal Cedric Tornay was ontdekt.

De enige verdachte, Tornay, was mogelijk een door-gewinterde hasjroker en ook dit zou bijgedragen kunnen hebben tot gedragsstoornissen. Dat schrijft het Vaticaan in het eindverslag over de moord van 4 mei vorig jaar.

Toen schoot de 23-jarige Tornay zowel de commandant van de Zwitserse Garde, de pauselijke bewakingsdienst, als diens vrouw dood. De misdaad vond plaats in het appartement van de commandant, die net tot bevelhebber van de garde was benoemd. Meteen viel de verdenking op Tornay. Nu heeft het Vaticaan na 9 maanden onderzoek officieel uitgesloten dat iemand anders de dader zou kunnen zijn.

Daarmee heeft het Vaticaan de zaak afgesloten, ook al beweerde Tornays moeder dit weekeinde nog dat haar zoon zeker niet de moordenaar was. Aan een Italiaanse krant vertelde zij bewijzen te hebben dat het Vaticaan de waarheid verzwijgt. « De doden zijn alle drie het slachtoffer geworden van een machinatie », zo vertelde zij aan Il Messagero.

Tornay kon slecht overweg met commandant Estermann. Die had in een functierapport geschreven dat zijn ondergeschikte onevenwichtig en arrogant overkwam. Tornay op zijn beurt kon het niet hebben dat men hem geen medaille voor goed gedrag wou opspelden. Hem was bevoordering geweigerd.

Er moet iets bij de vice-korporaal zijn geknapt toen hij hoorde dat Estermann tot hoofd van de Zwitserse Garde was benoemd, aldus het onderzoeksverslag. Hierin wordt gesproken van een mentale kortsluiting, waarvoor Tornay waarschijnlijk erg vatbaar was.

uit *Kerkelijk Leven* van 9 februari 1999

EEN VERVALSTE BRIEF

De vice-korporaal had voor zijn moeder een afscheidsbrief nagelaten, waarin hij zijn daad uitlegt en haar om vergiffenis vraagt. Deze brief werd na de begrafenis van Cédric door de Vaticaanse rechter Nicola Picardi aan mevrouw Muguet Baudat-Tornay overhandigd.

Bij het lezen van dit document kan de moeder haar ogen niet geloven: niet alleen gaat het helemaal niet om het handschrift van haar zoon, maar bovendien zijn er verschillende aanwijzingen dat hij onmogelijk de schrijver kan zijn. Zo staat er bovenaan rechts: « *Vaticaan, 4.05.98* ». Muguet Baudat is formeel: Cédric had de gewoonte om de naam van de maand voluit te schrijven, en zette zeker nooit een nul vóór het cijfer om de eerste negen maanden van het jaar aan te duiden. Verder wordt Estermann « *luitenant-kolonel* » genoemd, terwijl Cédric toch wel wist dat zijn chef pas tevoren tot kolonel bevorderd was. Zijn zus die hij altijd met *Dada* aansprak, heet in de brief « *Melinda* ». Ook schrijft hij: « *Ik heb gezworen mijn leven te geven voor de paus en dat doe ik ook* »; nochtans sprak Cédric altijd over « *de Heilige Vader* » en niet over « *de paus* ». En is het niet vreemd dat de gardist in zijn brief wel afscheid neemt van zijn ouders en zijn beide zussen, maar niet van zijn halfbroertjes Yvan en Joël, op wie hij nochtans dol was?

Voor de moeder van Cédric Tornay was het duidelijk: de brief was vervalst met de bedoeling haar zoon iets in de schoenen te schuiven dat hij *niet* gedaan had. Ze kwam dan ook tot de overtuiging dat Cédric vermoord moest zijn: « *De drie doden van 4 mei jl. zijn het slachtoffer geworden van opgezet spel en de officiële versie staat bol van verdraaiingen, contradicties en leugens met de bedoeling de waarheid te verzwijgen, omdat de waarheid wellicht te verschrikkelijk is.* » Zij preciseerde dat ze « *twee documenten van groot belang op een veilige plaats* » weggeborgen had. Volgens haar « *had de kolonel [Estermann] iets gezien of wist hij iets dat hij niet had mogen zien of weten* ».

Mevrouw Tornay liet zich nog ontvallen dat « *verschillende personen druk hadden uitgeoefend om mij mijn gevecht voor de waarheid uit het hoofd te praten* ». De kapelaan van de Zwitserse wacht, Mgr. Jehle, had zelfs geprobeerd haar af te raden naar het Vaticaan te gaan voor de begrafenis van haar zoon! Zij heeft tweemaal getracht zich rechtstreeks tot de H. Vader te wenden: door een verzoekschrift op datum van 18 september 1998, dat zonder antwoord bleef; en daarna door een brief op 8 juli 1999, waarop ook nooit geantwoord werd.

DE ZWITSERSE WACHT

Het elitekorps dat de Paus beschermt en ceremoniële functies uitoefent werd gesticht in 1506. Het telt 120 man, allemaal Zwitsers uit de zeven katholieke kantons van de Alpenrepubliek: Unterwalden, Luzern, Uri, Schwyz, Freiburg, Wallis en Tessino. De gardisten moeten bij hun indiensttreding vrijgezel, tussen de 19 en de 30 jaar oud en minstens 1,77 meter lang zijn. Natuurlijk wordt van hen ook verwacht dat ze rooms-katholiek zijn.

Toekomstige recruten moeten tenminste de vooropleiding in het Zwitserse leger hebben genoten. Alle officieren zijn ook officier in dat leger. Het beroemde veelkleurige uniform van de gardisten werd waarschijnlijk ontworpen door Michelangelo in opdracht van Paus Julius II.

De meeste Zwitserse wachten zijn van goede komaf. Aloïs Estermann was als boerenzoon eerder een uitzondering. Hij werd bekend omdat hij bij de aanslag van 13 mei 1981 als eerste de gewonde Paus opving en hem beschermde tegen nog meer schoten. In de daaropvolgende jaren begeleidde hij Joannes-Paulus II op meer dan dertig buitenlandse reizen.

EEN GEËNSCENEERDE ZELFMOORD

De zaak leek definitief geklasseerd, tot ze een klein jaar geleden plotseling terug onder de aandacht kwam. Muguet Baudat-Tornay had haar toevlucht genomen tot twee advocaten, Jacques Vergès en Luc Brossollet. Die gaven op 27 april 2002 een persconferentie in het Zwitserse Martigny, waar Cédric Tornay begraven ligt.

Meester Brossollet wees er op dat het dienstpistool waarmee de vice-korporaal zelfmoord zou gepleegd hebben een Sigg 9, 42 mm was. Bij de tweede autopsie van het lichaam van Tornay, uitgevoerd op vraag van de familie in het Instituut voor Gerechtsgeneeskunde van de universiteit van Lausanne, onderzocht men het gat in het hoofd langswaars de kogel zich naar buiten geboord heeft: dit gat heeft een doorsnede van maar 7 mm, wat wijst op een pistool van een kleiner kaliber!

Verder toonde de autopsie een barst in de schedel aan, juist boven het linkeroor, en de aanwezigheid binnen in de longen van bloed en slijm, die door het lichaam afgescheiden worden wanneer men heel moeilijk kan ademen. Besluit: ***Cédric Tornay kreeg een slag op zijn hoofd, wat tot een bloedingstorting leidde, en werd daarna afgemaakt met een schot uit een 7 mm-pistool.*** Dit wapen werd met geweld in zijn mond binnengestoken, want de snijtanden zijn gebroken door het vizier op de loop. Anderzijds werd er geen spoor aangetroffen van de zogezegde hersentumor die volgens het onderzoek door het Vaticaan aan de basis zou gelegen hebben van de « *gedragsstoornissen* » van Tornay.

Meester Brossollet sprak harde woorden: « Het onderzoek door het Vaticaan had maar één doel: de stelling bevestigen die amper drie uur na de moorden door de woordvoerder van het Vaticaan geformuleerd werd! »

De moeder van de vice-korporaal is daarom afgelopen zomer teruggekeerd naar Rome, samen met de twee advocaten, in een poging om alsnog gehoord te worden. In een verklaring tot de aanwezige journalisten zei mevrouw Tornay:

« *Het Vaticaan is doof gebleven voor al onze oproepen. Het is dan toch niet verwonderlijk dat wij aan de pers vragen om ruchtbaarheid te geven aan onze ontgoocheling en onze bitterheid. Wij willen de heropening van het onderzoek dat op 5 februari 1999 van mijn zoon een moordenaar en zelfmoordenaar maakte. [...] Op 11 april jl. hebben wij ons tot de H. Vader gericht op basis van de wet van januari 2002 volgens dewelke de Paus als staatshoofd de mogelijkheid heeft om een onderzoek terug te openen zonder tussenkomst van het tribunaal. Tot op vandaag hebben wij geen antwoord gekregen. Het Vaticaan heeft ook niet gereageerd op onze persconferentie van 27 april in Martigny.* »

« *WEIGERING OM RECHT TE SPREKEN* », is de boze conclusie van meester Vergès. « Als het Vaticaan in zijn koppige doofheid volhardt, zullen wij de zaak voor een Zwitsers tribunaal brengen, want Cédric Tornay was een Zwitsers staatsburger. »

EEN SMERIGE AFFAIRE

Daags na de drievoudige moord werd de voorganger van Estermann aan het hoofd van de pauselijke wacht, kolonel Roland Buchs, teruggedroepen om tijdelijk de leiding over te nemen. Hij gaf het bevel om het lichaam van de overleden vice-korporaal Cédric Tornay in een gala-uniform te steken en zijn kist naast die van zijn beide veronderstelde slachtoffers te plaatsen, in de Sint-Martinuskapel die als rouwkapel was ingericht. Op de dag van de begrafenis van Cédric, die plaatsvond op 7 mei 1998 in de Sint-Annakerk, betuigde een erewacht van veertig gardisten hem de eer, met de vlag van de Zwitserse wacht, de protocollaire zwaarddragers en de tamboers. De soldaten zetten ook hun traditionele afscheidslied in: « *Ik had een kameraad...* »

Het was overduidelijk dat kolonel Buchs niet geloofde in de "officiële versie" volgens dewelke Tornay een moordenaar en een zelfmoordenaar was! « *Veel vragen blijven onbeantwoord* », zei hij. « *Ik denk dat God de echte waarheid kent, en de precieze motieven van deze tragedie.* »

Hij is niet de enige, zoals kan afgeleid worden uit de vele ontslagen die op het drama volgden: op 15 mei 1998 verliet hellebaardier Christian Frangi de dienst; op 31 mei zijn collega's Christian Emmenegger en Frederico Schiuchetti. Een maand later namen de korporaals Michel Pfister en Hans-Ulrich Eörtle ontslag, enz.

Op 8 februari 1999 liet de H. Stoel weten dat het honderd bladzijden dikke rapport van rechter Picardi vertrouwelijk zou blijven. Toch werd een aantal uittreksels gepubliceerd... in de mate waarin ze de stelling van de moord-zelfmoord ondersteunen. Zo maakt een communiqué van 10 februari 1999 melding van « *een cyste in een deel van de hersenpan van de jongeman, wat bepaalde uitingen van onevenwichtig gedrag zou kunnen verklaren* ». De tweede autopsie in Lausanne heeft bewezen dat dit een flagrante leugen is, zoals we gezien hebben. Verder staat in het verslag dat « *Cédric Tornay regelmatig "vreemde" gedragingen vertoonde, gekarakteriseerd door tekenen van "gebrek aan verantwoordelijkheidszin" in het bijzonder tegenover zijn oversten* ». Analyses zouden ook uitgewezen hebben « *dat hij gebeurlijk cannabis*

rookte ». « *Tenslotte blijkt uit het getuigenis van een jonge Italiaanse die hem een halfuurtje vóór het drama aan de telefoon had, dat hij in een buitensporige staat van "angst" en "emotionaliteit" verkeerde, terwijl hij toch heel de dag bijzonder actief geweest was ondanks de bronchitis waarvan hij toen last had.* »

Kortom, de jongeman wordt in de uittreksels voorgesteld als iemand die ernstig ziek was, allerlei stimulerende middelen slikte en eigenlijk niet helemaal bij zijn verstand was.

Antwoord van de moeder: « *Hij was een Zwitserse wacht. Daarvoor had hij toegangsproeven moeten afleggen. Heeft het Vaticaan zich dan pas na zijn dood reenschap gegeven van al zijn gebreken? Men is zelfs zo ver gegaan hem af te schilderen als een homosexueel... Vraag maar eens aan zijn verloofde, Valeria, wat zij daarvan denkt! Het Vaticaan heeft mijn Cédric kapot gemaakt.* »

Een heel ander beeld van de vice-korporaal komt naar voren in de getuigenissen van zijn collega's, opgetekend door Italiaanse journalisten: « *Cédric was een jongen op wie niets aan te merken viel, en die met zijn beide voeten op de grond stond. Ik heb het er heel moeilijk mee mij voor te stellen dat hij zoiets zou gedaan hebben omwille van een geweigerde medaille.* » Een toespeling op het feit dat Estermann de jongeman een decoratie geweigerd had omdat hij 48 uur te laat was teruggekeerd van een toegekend verlof. En korporaal Christian Richard: « *Het is te gemakkelijk om van Cédric de zondebok van deze smerige affaire te maken.* »

Een razende gardist die buiten zichzelf is omdat hij geen medaille gekregen heeft en die daarom zijn overste neerschiet, diens vrouw vermoordt en tenslotte het wapen op zichzelf richt...? Iedereen die Cédric gekend heeft, weet dat dit verhaal geen steek houdt en dat de ware toedracht iets heel anders moet zijn.

EEN « INTERN » ONDERZOEK

Er bestaat sinds geruime tijd een ongeschreven regel dat, wanneer er een misdaad gepleegd wordt binnen de muren van het Vaticaan, men een beroep doet op de Italiaanse politie. ***In de zaak-Estermann werd van deze regel afgeweken.***

Op de avond van 4 mei 1998, vrijwel onmiddellijk na de moorden, kwam in het Vaticaan een kleine groep mensen snel en efficiënt in actie. Joaquin Navarro-Valls, de woordvoerder van het Vaticaan, had zopas de officiële versie van de feiten wereldkundig gemaakt. Het onderzoek werd in handen gelegd van onderzoeksrechter Gianluigi Marrone, verbonden aan de Vaticaanse Staat. Te middernacht reed een ziekenwagen voor – een wit voertuig van de mobiele urgentie-eenheid met nummerplaat SCV 424 – en werd gedaan alsof men de drie lijken afvoerde naar het Gemelli-ziekenhuis. In werkelijkheid werden de lichamen van de slachtoffers op draagbaren gelegd en door hellebaardiers overgebracht naar het dodenhuisje van het Vaticaan. Men wilde absoluut vermijden dat de autopsie « buiten de muren » zou plaatsvinden. Bij het transport werd geen enkele van de voorzorgsmaatregelen die gebruikelijk zijn bij de criminele politie in acht genomen: men werkte zonder handschoenen, zonder lijkzakken.

In opdracht van Gianluigi Marrone werd de autopsie uitgevoerd door twee oudere gerechtsdokters, « *bevriend met de H. Stoel* », Pietro Fucci en Giovanni Arcudi. Zij werkten in het grootste geheim. Het onderzoek van de vingerafdrukken en de sporen gebeurde door Raoul Bonarelli, nog één van de « *uomini di fiducia* »; hij deed ook de ballistische studie. Op geen enkel ogenblik deed het Vaticaan een beroep op tegenexpertises door specialisten van de Italiaanse politie.

De resultaten bevestigden de versie die reeds op de avond van het drama vaststond: Cédric Tornay, die niet meer kon praten, was de zondebok. Of beter, hij was de *red herring*: tijdens een drijfjacht zwaait men vaak met een bedorven gerookte haring, een *red herring*, voor de hondenmeute, om hen hun reukzin te doen verliezen **en de jacht stop te zetten...**

DE EER VAN DE KERK

Door wie is dit alles op het getouw gezet? Mogen wij onze verbeelding de vrije loop laten en de verantwoordelijken aan de hoogste toppen van de kerkelijke hiërarchie zoeken, misschien zelfs aan de hoogste top?

Elke extreme gedachte, die ons terecht tegen de borst stoot, dienen wij van ons af te zetten. Wellicht kunnen wij hier best de woorden van abbé de Nantes uit 1984 aanhalen in verband met de rol die kardinaal Villot speelde in de vermoedelijke moord op Joannes-Paulus I. Het volstaat dan om de naam "Villot" door "Wojtyla" te vervangen:

« *Neen, het is niet Joannes-Paulus II die de moord op Aloïs Estermann bevolen heeft. Het is niet de Paus*

die ze georganiseerd heeft. Hij werd eenvoudigweg geconfronteerd met een gepleegde misdaad, waarvan hij de uitvoerders, de werkwijze en het tijdstip kende. Hij voelde er zich in geweten toe gedwongen, zeker met tegenzin, om de misdaad te verdoezelen, nu ze toch gepleegd was en niet meer te herstellen, om de eer van de Kerk te redden. Want dat is de idee die men zich tot op vandaag op het Staatssecretariaat, in de verschillende vertakkingen van de Curie en tot op de pauselijke troon vormt van de eer van de Kerk » (CRC nr. 202, p. 6).

Zo dekt de *raison d'État* dus ook in het Vaticaan leugens en misdaden toe. En dat staat in scherp contrast met de eeuwenoude traditie van de Kerk: altijd al kon gelijk welke katholieke gelovige, zijn hele leven lang, van het bijzondere privilege genieten dat **het beroep op Rome** heet, in welke moeilijkheid of welk proces hij of zij ook verwickeld was.

Nieuw is dit alles helaas niet. De Katholieke Contra-reformatie wordt er al sedert 25 augustus 1966 mee geconfronteerd. Zolang al weigert het hoogste Gezag in de Kerk het debat ten gronde aan te gaan over de conciliaire Hervorming, zolang al probeert men abbé Georges de Nantes met perscommuniqués, « disqualificaties » en andere onwettige sancties het zwijgen op te leggen, in volkomen tegenspraak met de doelstellingen zelf die het Gezag moet nastreven en met de opperste evangelische wet van de naastenliefde. Maar wij blijven strijden, en wij strijden **in** de Kerk, wetend dat ooit recht zal geschieden, want « *de poorten van de hel zullen Haar niet overweldigen.* »

naar broeder Bruno Bonnet-Eymard

« HET CONCILIE VAN KAROL WOJTYLA » artikel overgenomen uit het Franse dagblad *La Croix* (11 oktober 2002)

Karol Wojtyla deed in 1962 zijn intrede op het Concilie als hulpbisshop. Hij verliet Vaticanum II als aartsbisshop... en spoedig daarna (1967) was hij kardinaal. Het lot van Karol Wojtyla werd voor een belangrijk deel bepaald in de aula van het Tweede Vaticaans Concilie, waar zijn bijdrage als jonge prelaat (hij was tweeënveertig jaar bij de opening) fel opgemerkt werd.

Zijn naam stond niet op de oorspronkelijke lijst van kandidaten voor de bisschopszetel van Krakau, maar de communistische machthebbers zouden hun invloed aangewend hebben om hem op de lijst te doen plaatsen, omdat zij een tegengewicht wilden voor kardinaal Wyszyński... Het conciliaire werk van Mgr. Wojtyla lijkt in januari 1964 de doorslag gegeven te hebben om hem te doen verkiezen.

Tijdens Vaticanum II was Wojtyla namelijk op vele fronten actief. Al vanaf 1959 stuurde hij zijn persoonlijke suggesties naar de voorbereidende commissie: de kerkelijke leer baseren op het personalisme, de oecumene bevorderen, promotie maken voor de taak van de leken, de vorming van de priesters herzien... **Op het Concilie**

was zijn bijdrage beslissend in drie debatten: het wezen van de Kerk (*Lumen gentium*), haar verhouding met de wereld (*Gaudium et spes*) en de godsdienstvrijheid (*Dignitatis humanae*). Hij kwam achtmaal tussen beide tijdens de plenaire zittingen en legde in totaal dertien schriftelijke interventies neer: een score die beduidend hoger lag dan het gemiddelde van de concilievaders, om nog maar te zwijgen over zijn invloed achter de schermen!

In de discussie over de natuur van de Kerk was Mgr. Wojtyla één van de gangmakers van de revolutionaire theorie die de Kerk definieerde als het Volk van God, voorafgaand aan elke hiërarchische structuur. In dat kader pleitte de jonge prelaat ook voor het lekendom en voor de familie: twee thema's die nauw aansloten bij zijn pastorale praktijk. Hij stelde een « Pools schema » op over de verhoudingen Kerk/wereld – zijn favoriet onderwerp – en nam deel aan de werkgroep voor *Gaudium et spes*, meer bepaald in verband met de « tekenen des tijds ».

Zijn meest opmerkelijke bijdrage betrof ongetwijfeld de kwestie van de godsdienstvrijheid. Omdat hij van de

andere kant van het Ijzeren Gordijn kwam, pleitte hij sterk voor deze vrijheid ten gunste van de christenen. Maar ook, en dat is fundamenteel, onderstreepte de filosoof Wojtyla de band van deze vrijheid met het recht op de waarheid (in naam van de natuurwet) en met de verantwoordelijkheid om deze te verspreiden. [...]

« *Er heeft in Vaticanum II iets van een Pinkstergebeuren plaatsgevonden* », vertrouwde paus Wojtyla dertig jaar later een interviewer toe – een werk van de geest « *om een tweepolig proces op gang te brengen: langs de ene kant het christendom bevrijden van de opsplitsingen die zich opgehoopt hebben tijdens het millennium dat naar zijn einde loopt, en langs de andere kant de evangelische zending van de Kerk op de drempel van het derde millennium terug op gang brengen, in de breedst mogelijke eenheid* » (uit: *Over de drempel van de hoop*).

De twee polen van zijn pontificaat, oecumene en nieuwe evangelisering, zijn aldus de rechtstreekse vruchten van het Concilie zoals de toekomstige Joannes-Paulus II het beleefd heeft.

M. K.

OPKOMST EN VAL VAN DE ANTICHRIST

In ons vorig nummer stelden wij de geniale Russische denker Vladimir Solovjev (1853-1900) voor, de profeet van de Theocratie, leerling van Dostojevski en tegenstander van Tolstoj. Solovjev voorzag de komst van de Antichrist, de emanatie van het Kwaad dat zich verzet tegen de krachten van het Goede, Christus en zijn Kerk...

« *De twintigste eeuw na Christus zal de tijd van de laatste grote oorlogen en revoluties zijn.* » Zo begint het laatste hoofdstuk van de *Drie dialogen*, Solovjevs hoofdwerk uit het jaar 1900. Dit hoofdstuk kreeg van hem de titel mee: "Kort relaas over de Antichrist". De auteur stelt het voor alsof dit relaas geschreven werd door een Russische monnik, Pansophii, maar het is maar al te duidelijk dat deze Pansophii niemand anders is dan Solovjev zelf die een profetische blik werpt op de toekomst, kort vóór zijn eigen dood.

De twintigste eeuw zou volgens Pansophii-Solovjev getuige zijn van de overweldiging van het Westen door de gele volkeren onder de vlag van het panmongolisme, daarna gevolgd door hun terugtrekking en door de stichting van de Verenigde Staten van Europa (!) onder invloed van de vrijmetselarij. De joden zouden zich terug in Palestina vestigen en het bevolken. Alle beschaafde landen zouden dan van een grote materiële welvaart genieten. « De definitieve terugval van het theoretisch materialisme » zou de geesten van een zware last verlossen maar er ook voor zorgen dat de meeste mensen zich tevreden zouden stellen met een verward geloof zonder welomschreven dogma's of geloofspraktijk.

Dan breekt de eenentwintigste eeuw aan... « In die tijd zal er temidden van de weinige gelovigen die er nog overblijven een opmerkelijk man opstaan – velen zullen hem een *Übermensch* noemen. Hij zal nog jong zijn, maar zijn genialiteit zal hem rond zijn dertigste een grote bekendheid opleveren als denker, schrijver en publiek persoon. Hij zal er zich van bewust zijn dat hij een grote geestelijke kracht bezit en zijn helder verstand zal hem altijd tonen hoe waarachtig datgene is waarin men moet geloven: het Goede, God, de Messias. Hij

zal erin geloven maar toch zal hij alleen van zichzelf houden. **Hij zal in God geloven maar diep in zijn hart zal hij zichzelf verkiezen boven God.** Hij zal in het goede geloven maar het alziend oog van de Eeuwige God weet dat die man voor de kracht van het kwaad door de knieën zal gaan vanaf het ogenblik dat hij bekoord zal worden... »

MOSKOU, KREMLIN, KATHEDRAAL VAN DE TENHEMELOPNEMING

« *Op het einde zal mijn Onbevlekt Hart overwinnen. De H. Vader zal Rusland aan mij toewijden dat zich zal bekeren* » (Onze-Lieve-Vrouw van Fatima, 13 juli 1917). « *Wij geloven vast dat de grandioze dag niet veraf is en dat het ook geen droom is dat op een dag het beeld van de Onbevleete Maagd dank zij haar missionarissen zal prijken in het hart zelf van Moskou* » (H. Maximiliaan-Maria Kolbe, 11 februari 1937).

De Wijsheid zal niet met deze man zijn, vermits hij zelfs het begin van alle wijsheid, de vrees voor God (Spreuken 1, 7), negeert. Uit hoogmoed zal hij zichzelf gelijk willen stellen met Christus, « zijn voorloper », om zich vervolgens superieur te wagen en tenslotte de plaats van Christus in te nemen.

« Deze man zal zichzelf boven Christus plaatsen en zal dat met volgende redenering rechtvaardigen: "Christus predikte en verwezenlijkte tijdens zijn leven het zedelijk goede en was daardoor de *hervormer* van de mensheid; mijn roeping daarentegen is om de *weldoener* van deze deels hervormde en deels onhervormbare mensheid te zijn. Ik zal aan alle mensen alles geven wat ze nodig hebben. Christus, als moralist, deelde de mensen op volgens het beginsel van goed en kwaad; ik van mijn kant zal ze verenigen door goederen die zowel de goeden als de slechten nodig hebben. Ik zal de échte vertegenwoordiger zijn van de God die zijn zon zowel over de rechtvaardigen als over de zondaars doet opgaan. **Christus heeft het zwaard gebracht, ik zal de vrede brengen.** Hij heeft de aarde bedreigd met het Laatste Oordeel; maar de laatste rechter zal ik zijn, en mijn oordeel zal niet alleen van rechtvaardigheid maar ook van naastenliefde getuigen. Bovendien zal mijn rechtvaardigheid geen loon naar werken geven maar het "loon" herverdelen. Ik zal aan ieder geven wat hij nodig heeft." »

HET UUR VAN SATAN

Diep in zichzelf overtuigd dat weldra het uur van God voor hem gaat slaan – hij heeft ondertussen de leeftijd van Christus – « wacht deze rechtvaardige die vervuld is van hoogmoed op het moment waarop hij de redding van de wereld zal bewerkstelligen. Hij wacht slechts op Gods goedkeuring... maar die komt niet. » Hij is drieëndertig jaar en nog steeds is er geen teken. Hij begint te twijfelen. « En als ik het nu toch niet zou zijn...? Als die andere, de Galileëer, niet mijn voorloper zou zijn maar de echte Godsgezant, de eerste en de laatste? [...] En als Christus nu tot mij zou komen, wat zou ik hem dan moeten zeggen? Dan zou ik mijn knie moeten buigen voor hem, als de eerste de beste christelijke onnozelaar. » Dat nooit!

« In plaats van het vroegere kille en rationele respect voor God en voor Christus wordt in zijn hart eerst een soort van panische angst wakker, daarna een brandende afgunst en tenslotte een felle haat die hem de adem afsnijdt. » Hij maakt zichzelf wijs dat Christus niet verzezen is maar in zijn graf is weggerot, zoals elke andere gewone sterveling... En hij vlucht voor zichzelf, de donkere nacht in...

Zijn woede komt tot bedaren en maakt plaats voor een zware en sombere wanhoop. Hij houdt halt aan de rand van een ravijn boven een kolkende rivier. Een zacht en droevig Gelaat verschijnt in de duisternis. « Hij heeft medelijden met mij... **Dat wil ik niet! Hij is niet verzezen!** » En met die kreet stort de ongelukkige zich in de afgrond.

Maar hij valt niet te pletter. Een geheimzinnige kracht werpt hem achteruit. Even is hij buiten bewustzijn, en als hij terug bij kennis is blijkt hij neergeknield te zitten aan de rand van het ravijn. Vóór zich neemt hij een duister silhouet waar. Daarin gloeien twee ogen waarvan de blik door zijn hart priemt. SATAN, want hij is het, treedt naderbij en noemt hem zijn “eniggeboren zoon”, waarna hij hem met zijn kracht vervult.

DE VEROVERING VAN DE WERELD

Vanaf dat ogenblik zal hij in grote vaart de wereld veroveren. Niets of niemand zal deze vlotte, gelukkige en glimlachende man kunnen weerstaan. Hij zal een boek schrijven met als titel: *De snelweg naar de wereldwijde vrede en welvaart*, dat op algemeen applaus zal onthaald worden.

« Het zal een universeel boek zijn **dat alle tegenstellingen opheft**. Men zal er eerbied voor tradities en oude symbolen in terugvinden, samen met een breed en gedurfd radicalisme in sociaal-politieke zaken; een onbeperkte vrijheid van de gedachten evenals een diepgaand begrip voor alle mystiek; een onbetwistbaar individualisme vermengd met een vurige toewijding aan het algemeen welzijn; en een door principes geleid idealisme dat hand in hand gaat met zeer precieze praktische oplossingen die dicht bij het leven staan. Dit alles zal op een dermate geniale wijze samengebracht worden dat zelfs de meest enggeestige denker of man van de daad er geen moeilijkheden in zal zien om alles vanuit zijn eigen standpunt te aanvaarden. » Niemand zal ook maar één letter moeten veranderen aan zijn eigen inzichten en ver-

langens, hoe bekrompen die ook mogen zijn.

Solovjev legt hier het hoofdkenmerk van de Antichrist bloot. Deze zal immers beweren dat hij de tegengestelden kan samenbrengen en aan ieders verlangens kan voldoen, zonder dat wie dan ook iets moet opofferen. **Er zal geen “beking” nodig zijn, van niemand.** De Antichrist begrijpt iedereen, en iedereen begrijpt hem. Hij zal bejubeld worden als “de Grote”, “de Onvergelijkbare”, “de Unieke”, omdat hij zal lijken te slagen waar alle anderen, **zelfs Christus**, gefaald hebben.

« Sommige vrome christenen zullen het boek bewieroken maar zich toch de vraag stellen waarom Christus er niet één keer in vermeld wordt. Maar de andere christenen zullen antwoorden: “God zij dank! De voorbije eeuwen is al wat gewijd is reeds voldoende neergehaald door allerlei opdringerige ijveraars. Een diep christelijk schrijver moet heden ten dage dan ook zeer voorzichtig zijn. Van het ogenblik dat het boek door-drongen is van de zuivere christelijke geest van daadwerkelijke liefde en universele welwillendheid, wat willen we dan nog meer?” Op dit vlak zal iedereen het eens zijn. »

EEN SCHIJNHARMONIE

De vrijmetselaarsbroederschap zal de schrijver van dit wonderlijk boek als één van haar volgelingen erkennen en zal hem tot president-voor-het-leven van de Verenigde Staten van Europa verkiezen, later zelfs van het “Permanent Universeel Comité”. In een tijdspanne van drie (!) jaar zal hij dan zijn nieuw Evangelie aan de wereld kunnen opleggen.

Tijdens een Wereldcongres zal hij eerst alle volkeren de vrede bezorgen waarnaar zij verlangen: « Het internationaal recht beschikt eindelijk over een sanctie die tot nu toe ontbrak. Voortaan zal geen enkele mogendheid “oorlog” durven zeggen als ik “vrede” zeg. Volkeren der aarde, de vrede zij met u! » Het jaar daarop, nadat hij de wereldfinanciën in handen heeft genomen, zal hij er de welvaart aan toevoegen. Nog een godslastering: « Kom tot mij, gij allen die honger en koude hebt, en ik zal u voeden en verwarmen. » Tenslotte, wanneer de massa spelen zal eisen, zal hij uit het Verre Oosten een tovenaars laten komen die de wonderen zal opstapelen. « En heel de wereld liep in verbazing het Beest achterna » (Openbaring 13, 3).

Zo zullen vrede en vrijheid verzekerd worden, met eerbied voor alle culturen en godsdiensten. De *Übermensch* zal voor het voetlicht staan als een wel-doener van de mensheid en een onvergelijkbaar verdediger van de rechten van de mens. **Maar Christus, die gezegd heeft: “Zonder Mij kunt gij niets”, aanvaardt hij nog altijd niet.** « Onder zijn bewind zullen de mensen elkaar leren beminnen en bewonderen en zichzelf leren verafgoden. Zij zullen dan geen dienaars en levende iconen van Christus meer zijn maar in de plaats van God zijn gekomen, terwijl de Heer zal vergeten worden » (CRC nr. 184, p. 27).

HET OECUMENISCH BEDROG

Dan moet alleen nog de godsdienstige kwestie geregeld worden. Het aantal echte gelovigen zal aanzienlijk

kleiner geworden zijn, maar omdat hun geloof door de confrontatie met het gangbare heidendom versterkt is, zal het door de Antichrist als een hinderpaal voor zijn wereldheerschappij ervaren worden. Hij zal dan ook een oecumenisch concilie bijeenroepen... in Jeruzalem.

De openingsplechtigheid van dit Concilie is een grandioos maar gedesacraliseerd gebeuren. Bij het binnenkomen van de keizer (de Antichrist), zijn grote tovenaars en het keizerlijk gevolg wordt de "Mars van de Verenigde Mensheid" gespeeld. ***De leden van het Concilie hebben hun religieuze plechtigheden tevoren gehouden, in de verschillende kerken.*** Daarop spreekt de keizer de aanwezigen toe:

« Christenen van alle belijdenissen! Geliefde broeders en onderdanen! Sedert het begin van mijn regering, die door de Allerhoogste gezegend werd met zoveel schitterende verwezenlijkingen, heb ik nooit redenen gehad om ontevreden te zijn over jullie. Jullie hebben altijd jullie plicht vervuld volgens jullie geloof en jullie geweten. Maar toch is dat nog te weinig voor mij. De oprechte liefde die ik jullie toedraag, hunkert naar wederkerigheid. Ik wil dat jullie in mij jullie ware leider erkennen in alles wat ondernomen wordt voor het welzijn van de mensheid. [...] Christenen! Zeg mij wat jullie het dierbaarst is in het christendom, opdat ik mijn inspanningen in die zin zou richten. »

Met het oog op de algemene verzoening en vreedzame coëxistentie die hij nastreeft, onder zijn eigen oppergezag, doet de Antichrist aan alle christelijke belijdenissen een voorstel: aan de katholieken stelt hij voor om hun leider terug op de pauselijke stoel te zetten met behoud van al zijn voorrechten; voor de orthodoxen, die gehecht zijn aan de symbolen van hun gewijde traditie, wil hij te Constantinopel een wereldmuseum voor christelijke oudheidkunde laten oprichten; en de protestanten mogen een wereldinstituut voor het vrij onderzoek van de Heilige Schrift in het leven roepen. Een verpletterende meerderheid van de christenen van de drie belijdenissen juicht deze voorstellen toe. De weinigen die niet akkoord gaan, scharen zich « rondom de orthodoxe starets Jan, de katholieke paus Petrus en de protestantse professor Pauli ».

DE DOOD VAN DE TWEE GETUIGEN

De keizer richt tot hen op bedroefde toon het woord: « Wat kan ik voor jullie doen? Wat verwachten jullie van mij? De meerderheid van jullie broeders en leiders nemen afstand van jullie en de publieke opinie veroordeelt jullie! Zeg mij, wat is jullie het dierbaarst in het christendom? »

De starets Jan staat recht en zegt: « Sire! ***Het dierbaarste wat wij hebben in het christendom, is Christus zelf.*** [...] Wij staan klaar om van uwentwege alle goeds te ontvangen, op voorwaarde dat wij in uw edelmoedige hand de hand van Christus herkennen. Als u wil weten wat u voor ons kan doen, dan zeggen wij u in alle openhartigheid: belijd hier en nu vóór ons dat Jezus Christus de Zoon van God is, die mens geworden is, die verzezen is en die zal wederkeren. Als u dat erkent, zullen wij u vol liefde onthalen als de werkelijke voorloper van zijn tweede glorievolle komst. »

Daarop houdt de starets zijn blik onverschrokken ge-

vestigd op het gelaat van de keizer, die zich onwel voelt worden maar ook gewaarwordt hoe de kracht van de Boze van hem bezit neemt. Door de open vensters van de tempel drijft inktzwarte duisternis naar binnen. De starets keert zich plots met een van afschuw vertrokken gezicht om naar zijn volgelingen en roept: « ***Mijn dierbare kinderen, de Antichrist!*** » Een donderslag weerklinkt, een vuurbol omhult de starets en een ogenblik later ligt hij dood op de grond.

De keizer beroemt er zich op dat zijn hemelse vader hem gewroken heeft door « het vuur van de hemel » te laten neerkomen op het hoofd van de dwaas die zich tegen hem wou keren. Als reactie op die woorden hoort iedereen een stem klaar en duidelijk zeggen: « ***Contradictur.*** » Het is paus Petrus die in heilige verontwaardiging zijn staf op de keizer richt: « Onze enige meester is Jezus Christus, de Zoon van de levende God. En jij, jij hebt zonet gehoord wie jij bent! Door de macht van Christus werp ik, dienaar van de dienaren Gods, jou voorgoed uit het paradijs en lever ik je over aan Satan die jouw vader is... » Hij kan zijn zin niet afmaken, want de donder overstemt zijn laatste woorden en daarop ligt ook de laatste paus levenloos ter aarde.

« Zo zullen al mijn vijanden door de hand van mijn vader omkomen », zo waarschuwt dreigend de keizer.

TIJDENS EEN DUISTERE NACHT...

Professor Pauli en de laatste trouwe protestanten voegen zich bij de katholieken en orthodoxen die in opstand zijn gekomen tegen de Antichrist. Ze nemen de lichamen van de twee Getuigen mee, terwijl de keizer en de zijnen luidruchtig hun overwinning vieren door de ondertekening van een « Handvest van vereniging van de Kerken ». ***Daarmee willen zij een streep trekken onder alle twisten uit het verleden en een nieuw tijdperk in de christelijke geschiedenis binnenstappen.***

Maar de twee Getuigen verrijzen, waarop zich een ontroerend tafereel van waarachtige oecumene afspeelt – het is die ware oecumene die Solovjev zijn hele leven lang nagestreefd heeft. Zonder de karikatuur die de Antichrist van de oecumene maakt, kan de ware oecumene nooit tot stand gebracht worden. Zij zal verwezenlijkt worden zoals Christus het beloofd heeft, maar pas nadat iedereen tussen het ware geloof en de vervalsing ervan heeft moeten kiezen. ***Starets Jan en professor Pauli erkennen paus Petrus als hoofd van de Kerk.*** « Zo wordt in een sombere nacht en op een eenzame plaats de eenheid van de Kerken tot stand gebracht. »

De duisternis wordt plotseling verlicht door een schitterend licht, « ***en een groot teken verschijnt aan de hemel: een Vrouw, gekleed met de zon, met de maan onder haar voeten en op haar hoofd een kroon van twaalf sterren.*** » « Dat is onze banier! », roept paus Petrus uit. « Laten we haar volgen! » En alle getrouwen gaan op stap in de richting van de verschijning, naar de berg Gods, de Sinaï...

Zo eindigt de beschrijving van de opgang van de Antichrist door de Russische monnik Pansophii, maar Solovjev voegt er nog aan toe dat het de joden zullen zijn die, na duchtig meegewerkt te hebben aan de overwinning van de Antichrist, het teken voor de uiteindelijke

opstand tegen de valse Messias zullen geven. Dan zal men vaststellen « dat de ziel van Israël diep in haar binnenste niet leeft van berekening en geldzucht maar vanuit een gevoel dat gedragen wordt door de hoop en de toorn van haar eeuwig Messiaans geloof. » Solovjev heeft tot op zijn doodsbed in die zin voor de joden gebeden. De Antichrist zal zijn laatste tegenstanders willen vernietigen maar zal samen met heel zijn leger in een vuurzee verzwolgen worden, waarop men Christus naar zijn uitverkorenen zal zien neerdalen, « gekleed in zijn koninklijke gewaden, met de wonden van de nagels zichtbaar in zijn open handpalmen. »

ONDER HET VAANDEL VAN DE ONBEVLEKTE

Sint-Paulus had zijn christenen gewaarschuwd: « De Dag des Heren komt niet vooraleer de geloofsafval heeft plaatsgehad en *de Man der Goddeloosheid* is verschenen, *het Kind der Verdoeming, de Tegenstander* die zich verheft tegen al wat God of heilig heet, *zodat hij zich neerzet in Gods tempel en zich aanstelt als God...* En nu weet gij wat hem tegenhoudt, zodat hij eerst te zijner tijd zich openbaren zal » (2 Thess. 2, 3-6). Sommige kerkvaders waren van mening dat deze geheimzinnige hinderpaal die de Antichrist tegenhoudt het onfeilbaar gezag van het Roomse pausdom moest zijn. En de orthodox Solovjev schreef: « Vermits er in de wereld slechts één rechtmatig en traditioneel eenheidscentrum is, nl. Rome, volgt daaruit dat om met Jezus Christus tegen de

Antichrist te vechten, de echte gelovigen zich rond Rome moeten scharen... **in de mate dat hun geweten het hun oplegt.** Ik weet dat er priesters en monniken zijn die er anders over denken en die vragen dat men zich zonder enige terughoudendheid aan het kerkelijk gezag zou onderwerpen, zoals aan God. Dit is een dwaling die tot een ketterij kan verworden. **Men moet er zich aan verwachten dat 99 % van de priesters en monniken partij zullen kiezen voor de Antichrist »** (CRC nr. 132, p.14).

Abbé de Nantes stelde in 1978 de volgende vraag: « **Beleven wij momenteel de droom van Solovjev de heilige of die van Tolstoj de duivel? Beleven wij de tijd van Christus' zegepraal of die van de Antichrist?** » (ibid.). Gaat de huidige "eenheidsdroom" die Joannes-Paulus II koestert uit van Christus of van zijn Tegenstander?

Het Geheim van Fatima helpt ons kiezen. De Maagd Maria heeft ons geen buitengewoon plan van vrede, gerechtigheid en wereldwijde vooruitgang voor alle volkeren op aarde geopenbaard. Zij heeft aan drie kleine kinderen de hel getoond « *waar de zielen van de arme zondaars naartoe gaan* », Zij heeft gevraagd dat Rusland aan haar Onbevlekt Hart zou toegewijd worden met het oog op de « *bekering* » van dit land en Zij heeft tenslotte aangekondigd dat het tijdperk van de martelaren zou terugkeren in het spoor van een geheimzinnige « *in het wit geklede bisschop* ».

broeder Thomas van O.L.V. van Altijddurende Bijstand

VATICANUM II EN DE GRIEKS-ORTHODOXE KERK

Terwijl de veertigste verjaardag van het Tweede Vaticaans Concilie "gevierd" werd, maakte de Heilige Synode van de Grieks-orthodoxe Kerk een einde aan een meningsverschil dat al lang aansleepte: **zij zal de mis niet in de volkstaal opdragen.** Liever dan over te schakelen op het modern Grieks blijven de orthodoxen trouw aan hun traditionele liturgische taal, de *koinè* (oud Grieks), de tegenhanger van het Latijn.

Deze beslissing is een reactie op het initiatief dat genomen werd door de bisschop van Kilis, Apostolos, die de liturgische teksten in het modern Grieks vertaald had en ook de mis in die taal gezegd had. Zijn argumenten klinken ons ongetwijfeld vertrouwelijk in de oren: hij wou « *de liturgie toegankelijk maken voor het volk* » en beweerde dat « *de meeste mensen de taal van de liturgie niet begrijpen* ». Zijn

vervolgen gelovigen hadden klacht ingediend bij de H. Synode, die Apostolos op het matje riep. De overgrote meerderheid van de bisschoppen (er waren 2 uitzonderingen) verwierp de ideeën van de hervormer met klem. De leider van de Grieks-orthodoxe Kerk, Mgr. Cristodoulos, liet weten dat de traditionele liturgie « **door haar schoonheid, haar kracht en haar schittering méér doet voor het geloof dan het begrip van de precieze betekenis van de woorden ooit zou kunnen bewerkstelligen.** »

Toen Apostolos opwierp dat het niet-begrijpen van de liturgie « *één van de redenen is waarom veel mensen, en vooral jongeren, niet meer naar de kerk gaan* », herinnerde de Synode hem er heel terecht aan dat « **het opgeven van het Latijn door Rome niets veranderd heeft aan de toenemende leegloop van haar kerken** »!

De in het ongelijk gestelde bisschop heeft zich ondertussen verontschuldigd. Hij beloofde ook dat hij niet meer zou herbeginnen.

Nog een andere kwestie werd in de nasleep van de vorige geregeld. Bepaalde popes hadden gevraagd om de afschaffing van de soutane, omdat deze « *een streng beeld geeft* » terwijl zij juist « *dichter bij de mensen* » wilden staan. Repliek van de Synode: « **De soutane maakt ons verantwoordelijk en belet ons om kwaad te doen.** De H. Synode heeft met eenparigheid beslist dat er geen sprake van is de kledij van de orthodoxe priesters te veranderen. »

Citeren we om te besluiten abbé de Nantes: « Het is niet sedert vandaag dat de orthodoxen het Tweede Vaticaans Concilie beschouwen als een misdaad tegen God. Als de Paus op tijd gedaan had zoals zij, zou aan het Concilie een halt toegeroepen zijn. »

BERICHT AAN DE LEZERS:

* In bijlage vindt u een bestelformulier dat ook aan de lezers van de Franse CRC bezorgd werd. U kan er gebruik van maken om tal van interessante publicaties rechtstreeks in Frankrijk te bestellen!

* Bij de invoering van de euro hebben wij de prijs van ons tijdschrift bewust ongewijzigd gehouden: 200 BEF werd 5 euro. De drukkosten zijn ondertussen echter zo toegenomen – denk aan de vele kleurenfoto's! – dat wij niet om een kleine prijsstijging heen kunnen: een gewoon abonnement kost voortaan 6 euro. Wij hopen dat onze lezers hiervoor begrip hebben.

DE ZALIGE PIUS IX

DE PAUS VAN DE ONBEVLEKTE MAAGD

Zelden was een Paus meer geliefd door de gelovigen overal ter wereld dan de beminnelijke Pius IX, de langst regerende Opperherder uit de geschiedenis van de Kerk. Zijn prestige was enorm en nam nog toe toen de overrompeling van de Kerkelijke Staat en de inname van Rome van hem « de gevangene van het Vaticaan » maakten. Drie jaar geleden werd hij zaligverklaard: tijd voor een indringende biografie van deze grote Paus.

Toen hij op een dag blootstond aan sterke druk van vrijzinnige regeringen zei Pius IX tot iemand uit zijn omgeving: « *Ik heb de Heilige Maagd aan mijn kant, ik zet door.* » Deze vertrouwelijke uitlating zegt genoeg over het mysterieus verbond met de Onbevleete Maagd dat van zijn pontificaat één van de grootste uit de geschiedenis van de Kerk maakte.

Giovanni Maria Mastai-Ferretti werd geboren op 13 mei 1792 te Senigallia, een stad in de Marken, gelegen op zo'n vijftig kilometer van het heiligdom van Loreto, waar zijn familie elk jaar deelnam aan de gebedswake op de vooravond van 10 december om de overbrenging van de *Santa Casa* te herdenken.

Het innerlijk leven van het kind werd diep getekend door de godsvrucht van zijn moeder, die zich 's morgens vroeg naar de kerk van de paters servieten begaf om de H. Mis bij te wonen en te bidden voor een schilderij van *Maria Santissima Addolorata*. Naast andere offers leerde ze hem om tijdens de maaltijden altijd de eerste vruchten die men hem voorzette te weigeren om deze aan te bieden aan de Heilige Maagd. Later, als Paus, zei hij hierover: « Dat is nu een praktijk die ik geleerd heb op de schoot van mijn moeder. Ik ben er nog steeds trouw aan. » Hij bewaarde zorgzaam het prentje van de *Madonna della Speranza* dat hij gekregen had bij zijn Eerste Communie, omdat het hem herinnerde aan « de gelukzaligheid van die gezegende dag ».

Aan het Sint-Michielscollege van Volterra werd zijn devotie voor de Onbevleete Ontvangenis nog versterkt. Men had er de gewoonte dagelijks de "Kroon der twaalf sterren" te bidden, ter ere van de twaalf voorrechten van de Moeder Gods, waarvan de vierde luidt: « *Geloofd zij God de Vader die de Maagd Maria bewaard heeft voor elke smet bij haar Ontvangenis.* »

Bovendien had de "Academie van de volhouders", waartoe hij behoorde, een bijzondere verering voor « de

Maagd zonder vlek ontvangen ». Het was als consul van deze Academie dat hij voor het eerst een uiteenzetting gaf over het buitengewoon privilege van de Moeder Gods.

« *Vanaf onze prille jeugdjaren* », schreef hij later, « *hebben Wij niets dierbaarder gekend, niets kostbaarder dan de verering van de Heilige Maagd Maria met een bijzondere vroomheid, een speciale verering en de innigste toewijding van ons hart. Wij hebben altijd alles willen doen wat naar onze mening kon bijdragen tot haar grootste roem en lofprijzing, en tot de uitbreiding van haar verering* » (*UBI PRIMUM*).

In 1815 koesterde Giovanni Maria Mastai de ambitie om toe te treden tot de opnieuw opgerichte garde van edelknapen. Maar sinds verschillende jaren leed hij aan een ernstige ziekte. Op een novemberavond hield

De Zalige Pius IX: 1846-1878.

het rijtuig van kardinaal Gregorio Fontana bruusk halt voor een lichaam dat uitgestrekt op de straatstenen lag: de prelaat bemerkte met ontzetting dat het om de jonge Mastai ging, die getroffen was door een aanval van epilepsie. Enkele weken later begaf Giovanni Maria zich terneergeslagen op bedevaart « naar het heiligdom van Loreto om zijn hart uit te storten in het Hart van Haar die altijd zijn kracht zal zijn. *Van die bedevaart dateert de daadwerkelijke en definitieve genezing van zijn verschrikkelijke ziekte* » (Pierre Fernessole, *Pie IX*, Lethielleux, 1960, deel 1, p. 26).

Na dit mirakel dat hem bevrijd had van zijn kwaal, beschouwde hij de voorbije lange jaren van beproeving als het teken van een welwillende aandacht van de Goddelijke Voorzienigheid. Want « deze ziekte had zijn jeugd behoed voor de gevaren van de wereld, doordat ze hem tot de leeftijd van zesentwintig jaar verwijderd gehouden had van het mondaine leven » (*ibid.*, p. 30).

DE HERREZEN H. FILIPPUS NERI

Gedurende zijn voorbereiding op het priesterschap neemt hij met een totale zelfverloochening de zorg op zich van de wezen, vaak kindarbeiders, van het instituut *Tata Giovanni*. Met heel de goedheid van zijn hart ontfermt hij zich over de ellende van deze kinderen. « Hij was een heilige geestelijke vader », schreef één van hen later, « die temidden van ons leefde als één van ons. Hij was begaan met onze zwakheden, hij sprak onze taal zo goed als mogelijk, zat aan dezelfde tafel, nam deel aan onze spelen. Hij wist ons te doen houden van zijn zachte ernst en we stelden zijn beminnelijke inschikkelijkheid erg op prijs. Ik herinner me niet dat hij ons ooit iets heeft moeten verwijten: spontaan onthielden we ons van alles wat hem kon bedroeven. Het volstond aan hem te denken om het goede na te streven. Als iemand onder ons een misstap beging, was één enkele blik van die heilige priester voldoende om hem tot berouw te bewegen... » (Yvan Gobry, *Pie IX. Le Pape des tempêtes*, 1999, p. 22).

Hij wordt priester gewijd op 10 april 1819, en legt zo'n ijver aan de dag in allerlei werken van godsvrucht en naastenliefde dat men hem weldra de *herrezen heilige Filippus* [Neri] noemt. Het is dan ook met groot verdriet dat hij zijn dierbare armen moet verlaten voor een pauselijke zending naar Chili!

In april 1827 wordt hij gewijd tot bisschop van Spoleto. Hij raakt de harten van zijn gelovigen door zijn prediking, die onuitputtelijk is als het er om gaat de voorrechten en de macht van de Onbevleete Middelaressen te verheerlijken. « In feite **is alles in Maria glorierijk**: haar ontvanging, haar geboorte, haar leven, haar dood, en uiteindelijk haar graf. In dit graf ligt zij gevrijwaard van bederf, en weldra zal zij van daaruit in triomf opstaan... Teerbeminden, willen wij sterven zoals Maria, zonder vrees? Laat ons dan leven zoals Maria, vol haat en afschuw voor de zonde... Herinner u dat Maria in de Hemel de machtige **Middelaressen** [de onderlijning komt van hem] is, de barmhartige advocate, uw Moeder. »

EEN LIBERALE BISSCHOP

De getuigenissen over zijn goede werken, opgetekend voor het proces van zijn zaligverklaring, zijn ontelbaar. « Hij had een gat in zijn hand », zei men.

« Heel wat families in Spoleto genoten van zijn vrijgevigheid, zelfs diegene die politiek gezien tegenstanders waren van de Heilige Stoel. »

1831 : Gregorius XVI wordt paus terwijl de opstand aangestookt door de *carbonari* uitbreekt in de Kerkelijke Staat [zie kadertekst]. Te Spoleto slaagt Mgr. Mastai er in om driehonderd, vervolgens drieduizend revolutionairen te ontwapenen, met de verzekering dat hun leven zal gespaard worden bij de aankomst van de Oostenrijkse troepen die door de Paus waren opgeroepen. Wanneer een Oostenrijks commandant aan de bisschop een lijst overhandigt van ver-

DE CARBONARI TEGEN DE KERKELIJKE STAAT

Alle onlusten op het Italiaanse schiereiland van 1815 tot 1848 werden zorgvuldig gepland en gedirigeerd door de zgn. "carbonari". Dit waren leden van een reeks geheime genootschappen, verwant aan de vrijmetselarij, die ijverden voor de eenmaking van Italië onder een liberaal bewind. Ze bekampten de Oostenrijkers, die regeerden over grote gebieden in het Noorden van het land (Venetië, Lombardije). Hun gezworen vijand was echter de Paus, die wereldlijk heerser was over de Kerkelijke Staat in het centrum van het schiereiland, en die in alle opzichten het grote struikelblok vormde voor de totstandkoming van de plannen van de samenzweerders.

De Kerkelijke Staat verzekerde gedurende vele eeuwen de onafhankelijkheid en de vrijheid van het pausdom temidden van de verschillende rassen en naties. « Het pausdom onderwerpen aan welke mogendheid ook zou een belemmering betekend hebben in de uitoefening van een gezag dat gericht was op de geestelijke belangen van de hele wereld » (Mgr. Freppel, 29 oktober 1879). « Spreekt het dan niet vanzelf dat een Staat waar godsdienst en politiek zo nauw met mekaar verbonden waren, geen genade kon vinden in de ogen van de Revolutie die immers op de totaal tegenovergestelde theorie steunt? Dáár moest de Revolutie toeslaan, en dáár heeft ze inderdaad ook een beslissende slag toegebracht. »

dachte burgers, schuldig aan rebellie, verscheurt deze de lijst met de woorden: « Als de wolf een schaap wil verslinden, licht hij niet vooraf de herder in! »

Gregorius XVI, die zijn deugden en zijn verdiensten heeft opgemerkt, vertrouwt hem het bisdom Imola toe, en schenkt hem daarna de kardinaalshoed. Kardinaal Lambruschini, de Staatssecretaris, zegt verbaasd: « In de familie Mastai is iedereen liberaal, zelfs de katten!

- Laat maar, antwoordt de Paus, het is een goede bisschop. »

Kardinaal Mastai staat open voor de vooruitgang van de wetenschap en de industrie, en hij heeft slechts één passie: het welzijn van zijn volk, niet alleen op geestelijk maar ook op materieel vlak. « Zijn grootste belangstelling », schrijft Giovanni Maioli, « ging onophoudelijk uit naar de noden en bedrijvigheden van de mensen van zijn eigen bisdom en daarbuiten. Hij toonde interesse voor de molens en het malen, voor de slotenmakers, de markten, het sneeuwruimen (tot in de afgelegen bergdorpen toe), het theater en andere publieke gemakkelikheden. En wanneer de rivieren door de overvloedige regens buiten hun oevers dreigden te treden, stond hij doodsangst uit voor zijn arme mensen; hij eiste en smeekte bij de autoriteiten in Rome en ter plaatse dat ze tijdig de nodige voorzieningen zouden treffen, dat ze zouden tussenkomen om dijken en bruggen te herstellen, dat ze al het mogelijke zouden doen om nationale rampen te vermijden. »

De kardinaal ergert zich aan de traagheid van de pauselijke regering en administratie en vindt ze te wantrouwig tegenover bepaalde nieuwigheden:

« Ik kan geen begrip opbrengen voor de irritante houding van onze regering, die door haar

bemoeienissen diepe teleurstelling wekt bij de jeugd die met diepe teugen de adem van deze tijd inademt. Men zou er moeten voor zorgen haar enigszins tevre- den te stellen en zich bij haar beminnelijk te maken. De tegenstand van de regering tegen de spoorwegen, tegen de verlichting met gas, tegen hangbruggen en wetenschappelijke congressen gaat mijn bevattingsvermogen te boven. Voor zover ik weet verzet de theologie zich niet tegen de vooruitgang van de wetenschappen, de kunst en de industrie... Maar uiteraard weet ik niets af van politiek en misschien vergis ik mij. »

Kardinaal Mastai schijnt niet te weten dat de zogenaamd "wetenschappelijke" congressen geïnfiltreerd worden door *carbonari*. « De congressen van Italiaanse wetenschappers gehouden te Pisa in 1839, te Turijn in 1840, te Florentië in 1841 en ook elders, werkten onder de dekmantel van wetenschappelijk werk de politieke beroering in de hand. Het handvest van Rimini, opgesteld door de revolutionaire dokter Farini, vraagt aan de koningen en aan de volkeren van heel Europa hun medewerking om liberale hervormingen te bekomen » (Fernessole, deel 1, p. 112).

DE BEKERING VAN DE PAUS

Bij de dood van Gregorius XVI is de aartsbisschop van Imola door zijn al te grote vrijgevigheid helemaal berooid en moet hij driehonderd kronen lenen om zich naar het conclaaf te kunnen begeven. Hij wordt er tot Paus gekozen op 16 juni 1846 en kiest de naam Pius IX. Wanneer hij op het balkon van het paleis van het Quirinaal verschijnt, helemaal in het wit, om zijn eerste zegen te geven, is het Romeinse volk helemaal in zijn ban: « *Quanto e bello! Wat is hij mooi!* »

« De jonge en schitterende paus Pius IX was wel een onverschrokken geloofsleer, maar had zich op het gebied van zogenaamd moderne politieke ideeën enigszins laten overtuigen. Hij opende zijn pontificaat met een encycliek die zeer vastberaden was aangaande het geloof, maar hij haastte zich ook om in zijn Staat uitingen van materiële vooruitgang in te voeren én **gewaagde constitutionele nieuwigheden**. Het geheel gaf aan het pontificaat een zweem van verandering en opwindend liberalisme » (Georges de Nantes, *Pour une nouvelle Chrétienté*, CRC nr. 87, dec. 1974, pp. 5-6).

De Fransman Montalembert, één van de leiders van het "liberaal" katholicisme, jubelt: « Paus Pius IX heeft in achttien maanden tijd aan zijn volk amnestie gegeven, de civiele garde, de gemeentelijke organisatie en de *Consulta* – dat wil zeggen zo'n aanzienlijke en zo'n vruchtbare hervormingen dat het wellicht onmogelijk is om in de annalen van eender welk land of eender welke regering een tweede voorbeeld te vinden van zulk een spontane en volledige vrijgevigheid. »

Maar al wie een helder verstand heeft, is op zijn hoede bij al deze toegevingen aan de nieuwe geest. Sommigen zien in hem « *de Lodewijk XVI van het pausdom* ». Op 1 november 1846 schrijft de toekomstige Franse kardinaal Pie aan graaf de l'Estoile:

HET GROTE PONTIFICAAT VAN DE NEGENTIENDE EEUW

Het pontificaat van Pius IX duurde 32 jaar en was het langste uit de geschiedenis van de Kerk. Ten behoeve van de lezer zetten wij de belangrijkste gebeurtenissen die tijdens zijn bewind plaatsvonden hieronder op een rij:

1846: uitverkiezing van kardinaal Mastai-Ferretti tot Paus

1848: revolutionaire opstanden in heel Europa – moord op minister Rossi – Pius IX in ballingschap – Frans-Jozef keizer van Oostenrijk

1852: Napoleon III keizer van de Fransen – Cavour aan de macht in Piëmont-Sardinië – Pius IX terug in Rome

1854: afkondiging van het dogma van de Onbevleete Ontvangenis

1856: Don Bosco sticht de salesianen

1858: verschijningen van O.L.Vrouw te Lourdes

1859: Frankrijk en Piëmont verslaan de Oostenrijkers bij Magenta en Solferino – onlusten in Noord- en Midden-Italië – verschillende kleinere staten sluiten zich aan bij Piëmont

1860: veroveringstocht van Garibaldi in Zuid-Italië – Cavour laat de Kerkelijke Staat (behalve Rome) door Piëmontese troepen bezetten

1861: uitroeping van het koninkrijk Italië onder Victor-Emmanuel, koning van Piëmont

1863: Congres van Mechelen (doorbraak van het liberaal katholicisme)

1864: Pius IX veroordeelt de moderne dwalingen in de *Syllabus*

1870: het Eerste Vaticaans Concilie kondigt de pauselijke onfeilbaarheid af – Frans-Duitse oorlog – capitulatie van Napoleon III – inname van Rome door de troepen van Victor-Emmanuel – Pius IX "gevangene van het Vaticaan"

1871: uitroeping van het Duitse keizerrijk in Versailles

1873: Bismarck ontketent de *Kulturkampf* tegen de Duitse katholieken

1878: dood van Pius IX

stige Franse kardinaal Pie aan graaf de l'Estoile:

« De zaken van de Paus gaan slecht. Ik weet niet wat ik er moet van denken. Ik geloof dat **hij een extreem vertrouwen stelt in de macht van de goedheid om de mensen dichter bij mekaar te brengen**, en dat hij pas uit die droom zal ontwaken na gruwelijke tegenslagen. In afwachting ben ik bang dat hij probeert tot een hartelijke verstandhouding te komen met zijn meest onverzoenlijke vijanden... Hij zal aan zijn herders de naastenliefde prediken tegenover die arme wolven die men niet zo streng moet behandelen. [...]

« **Voor deze Paus is volgens mij geen duidelijker zending weggelegd dan die van het martelaarschap.** Het is kenmerkend voor het revolutionair liberalisme om diegene op te offeren die het aanvankelijk heeft overstelpt met lofprijzingen. En omdat deze Paus een heilige is, zal de Kerk misschien binnen vijftig jaar nog een

naam méér toevoegen aan haar lijst van martelaars. In elk geval zal Zij de vruchten plukken van zijn offer. Ik kan me niet weerhouden om het werk van Pius IX als volgt te beoordelen: **ik geloof meer in zijn Lijden dan in zijn hervormingen voor het welzijn van de Kerk en de samenleving** » (aangehaald door Baunard, *Histoire du cardinal Pie*, vol. 1, 1887, p. 182).

« Waaruit bestond zijn dwaling? » vraagt abbé de Nantes zich af. « Wat hield die illusie in die naar het aanvoelen van de toekomstige kardinaal Pie de ergste gevolgen zou hebben voor de Kerk? Hierin, dat Pius IX dacht dat hij de volkeren kon isoleren van de revolutionaire aanstokers, dat hij de mensen aan zijn kant kon krijgen door de misdadige plannen van de anderen te ontmaskeren, en wel door gulle en spontane toegevingen aan het algemene verlangen naar modernisering van het politiek regime in de Kerkelijke Staat. [...] Pius IX was bereid om te voldoen aan tijdsgebonden eisen, die alles bij mekaar genomen aanvaardbaar waren, en die slechts betrekking hadden op “superstructuren”, vormen van bestuur die veranderlijk waren. Zijn bedoeling daarmee was om die nieuwe en rechtgeaarde ideeën te scheiden van het filosofisch en anti-godsdienstig vergift dat de Revolutie er doorheen gemengd had » (*Lettre à mes amis* nr. 190, 8 december 1964).

1848. De Revolutie breidt zich uit in Italië. Te Rome verslechtert de situatie. Zal Pius IX zoals zijn voorganger een beroep doen op de Oostenrijkers om orde op zaken te stellen?

Neen! Hij houdt een liberaal politiek regime in stand en als leider van zijn regering kiest hij graaf Pellegrino Rossi, een ex-carbonaro, die strenge maatregelen neemt om de openbare orde te verzekeren. Maar op 15 november wordt deze rechtvaardige vermoord aan de ingang van het parlement. 's Anderendaags verbreedert het pauselijk leger met de opstandelingen die het paleis van het Quirinaal belegeren. De muiters eisen van de Paus in een ultimatum de opgave van zijn wereldlijke macht, de afkondiging van de Republiek en een oorlogsverklaring aan Oostenrijk.

Bewonderenswaardig antwoord van Pius IX: « *Dit zou aftreden betekenen. Ik heb daar niet het recht toe.* » Intussen regent het kogels op het Paleis en wordt Mgr. Palma dodelijk getroffen.

's Avonds wordt een nieuwe regering gevormd maar de Paus weigert haar daden en beslissingen goed te keuren. Acht dagen later stapt Pius IX in een rijtuig en vlucht in de richting van het koninkrijk Napels. « Moed! » zegt hij aan zijn metgezellen. « Ik draag het Allerheiligste Sacrament met mij mee, in de ciborie die Pius VI droeg toen hij naar Frankrijk werd gevoerd. Christus is met ons. Hij zal ons schild en onze Redder zijn! » Op 25 november komt hij aan te Gaeta, aan de Tyrreense Zee. Hij zal er twee jaar blijven.

« De opstand van 1848, de laffe moord op zijn minister de liberaal Rossi, zijn vlucht door de straten van Rome dat door de vrijmetselarij en de revolutionai-

ren in rep en roer was gezet, het klimaat van haat en godslastering, dat alles maakte de Paus duidelijk dat de Revolutie één geheel vormt, dat de politiek het terrein van haar heerschappij is en dat de volkse staat het instrument van haar absolute macht uitmaakt. Men kan het met de Revolutie niet op een akkoordje gooien [...] **Het was in tranen dat Pius IX zijn “politiek liberalisme” moest afzweren** » (*Lettre à mes amis* nr. 190).

HET DOGMA VAN DE ONBEVLEKTE ONTVANGENIS

Tijdens zijn ballingschap vertrouwt Pius IX zich helemaal toe aan de Onbevleete Maagd om het verloop van zijn pontificaat terug in goede banen te leiden. Hij maakt verschillende bedevaarten. Op 9 september 1849 laat hij in de kerk van de *Gesu Vecchio* in Napels, in een kleine kapel toegewijd aan het Onbevleete Hart, een briefje achter met volgende woorden: « Pius IX verklaart zich onder de bescherming te plaatsen van Maria Onbevleete » (*Chiron, Pie IX*, p. 206).

Bovenal versnelt hij de reeds op gang gebrachte procedure voor de definitie van het dogma van de Onbevleete Ontvangenis. Amper enkele dagen na zijn aankomst te Gaeta, op 6 december, benoemt hij de leden van een commissie van kardinalen die belast is met het onderzoek naar de wenselijkheid van het afkondigen van het dogma. Vervolgens, op 2 februari 1849, publiceert hij de encycliek *Ubi primum* om bij de bisschoppen te polsen naar hun wensen en gevoelens met betrekking tot deze definitie. Hij drukt zijn volledig vertrouwen uit in de bescherming van Haar die de Kerk altijd al gered heeft van de grootste gevaren en haar nog zal redden, en hij hoopt vurig dat Zij...

« ... medelijden met ons zal hebben, **met die onmetelijke tederheid die zo kenmerkend is voor haar moederlijk Hart**, en dat Zij, **door haar ogenblikkelijke en almachtige bemiddeling bij God**, ons zal willen bevrijden van dit pijnlijk en jammerlijk lot, de vreselijke angsten, de smarten en de nood waarin wij verkeren, dat Zij de straffen zal afwenden die ons treffen door de goddelijke toorn over onze zonden, dat Zij **de verschrikkelijke stormen van het kwaad waardoor de Kerk langs alle kanten wordt bestookt zal doen bedaren en ophouden**, zodat onze rouw uiteindelijk zal omslaan in vreugde. »

De wensen van het episcopaat versterken Pius IX in zijn voornemen. Vijfhonderd en zes bisschoppen vragen met aandrang de afkondiging, terwijl slechts een dertigtal bisschoppen dit niet opportuun vindt... onder hen kardinaal Pecci, aartsbisschop van Perugia, de toekomstige Leo XIII!

Na zijn terugkeer te Rome in februari 1852 voelt de Paus zich gedreven door « een soort van innerlijke aansporing » om in eenzelfde document de definitie van de Onbevleete Ontvangenis te koppelen aan de uitdrukkelijke veroordeling van de moderne dwalingen. Hoewel hij uiteindelijk afziet van dit idee, geeft het wel zeer duidelijk zijn zorg en zijn bedoelingen te kennen: om het

verbond van zovele dwalingen en krachten tegen de Kerk te bestrijden moet men een beroep doen op de Onbevleete Maagd.

Op 8 december 1854 wordt het dogma van de Onbevleete Ontvangenis plechtig afgekondigd in de Sint-Pietersbasiliek door de bul *Ineffabilis Deus*:

« ... Door het gezag van Onze Heer Jezus Christus, van de zalige apostelen Petrus en Paulus en van onszelf verklaren, verkondigen en definiëren Wij dat volgende leer een openbaring van God is: dat de Allerheiligste Maagd Maria op het eerste ogenblik van haar Ontvangenis, door een bijzondere genade en een bijzonder voorrecht van de Almachtige God, dank zij de verdiensten van Jezus Christus, Verlosser van de mensheid, gevrijwaard werd van elke smet van de erfzonde. Bijgevolg moet deze leer met overtuiging en volharding geloofd worden door alle gelovigen. »

DE VERHOOPTE VRUCHTEN

De pauselijke bul is een ontroerend getuigenis van de grote liefde van Pius IX voor de Onbevleete Maagd:

« Wij koesteren de zekere hoop en het vaste vertrouwen dat van haar kant de gelukzalige Maagd, Zij die geheel schoon en onbevleet is, die de giftige kop van de wrede slang verpletterd heeft en de wereld het heil heeft gebracht; Zij die het voorwerp is van de lof van profeten en apostelen, de eer uitmaakt van de martelaren en de vreugde en de kroon van alle heiligen; Zij die voor eenieder die in gevaar is de veiligste toevlucht en de trouwste helpster is; Zij die de machtigste middelares en verzoenster van de wereld bij haar eniggeboren Zoon is, het hoogste sieraad, de erekroon en het krachtigste bolwerk van de heilige Kerk; Zij die alle ketterijen altijd heeft vernietigd en de gelovige volkeren en naties van de zwaarste rampen heeft gered, en die onszelf van zovele gevaren heeft bevrijd; dat Zij er zal voor willen zorgen, door haar machtige voorspraak, dat onze Heilige Moeder de katholieke Kerk, na de verwijdering van alle belemmeringen en de vernietiging van alle dwalingen, van dag tot dag zal toemenen in kracht en bloei op alle plaatsen en bij alle volkeren.

« Mochten alle kinderen van de katholieke Kerk, onze zo dierbare zonen, onze woorden aanhoren; mochten zij dagelijks méér vervuld worden van een vurige vroomheid, verering en liefde om zo de Allerheiligste Maagd en Moeder Gods Maria, die zonder erfsmet ontvangen werd, onafgebroken te vereren, te aanroepen en te smeken, en in alle gevaren, bange ogenblikken en noden, in twijfel en in angst, hun toevlucht te nemen tot deze zoete Moeder van barmhartigheid en genade, met het volste vertrouwen... »

Tijdens de afkondiging van het dogma regende het overvloedig. Maar « precies op het ogenblik dat de Paus de woorden van de definitie van het dogma uitsprak, brak het wolkendek open en zette een zonnestraal alles in het licht. »

Zijn emotie was duidelijk zichtbaar: « De Paus, die erg ontroerd was door de grootse daad die hij aan het voltrekken was, liet zijn tranen van tijd tot tijd de vrije loop; op een bepaald ogenblik verzwakte zijn stem en moest hij zijn toespraak onderbreken. »

Later, in 1857, dierf een zuster van de Goede Herder uit Angers hem vragen: « “Zou het te indiscreet zijn, Heilige Vader, u te vragen wat u in uw binnenste voelde toen uw stem ‘Maria zonder erfzonde ontvangen’ afkondigde?” »

« De blik van Pius IX, die altijd zacht en doordringend was, werd nog minzamer. “U denkt misschien, mijn dochter, dat de Paus in extase verkeerde en dat Maria hem op dat ogenblik verschenen is? Welnu, ik heb toen geen extase en geen visioen gehad; maar wat ik ervaren heb, wat ik geleerd heb bij de afkondiging van dit dogma zou niet in mensentaal kunnen uitgedrukt worden.

“Toen ik het dogmatisch decreet begon voor te lezen voelde ik dat mijn stem niet bij machte was om mij verstaanbaar te maken vóór zo’n immense menigte (50 000 mensen) die zich in de basiliek van het Vaticaan had verzameld. Maar toen ik gekomen was aan de formulering van de definitie, gaf God aan de stem van zijn Plaatsvervanger een dermate grote en bovennatuurlijke kracht dat heel de basiliek ervan weer-galmde. En ik was zo sterk onder de indruk van deze goddelijke bijstand dat ik gedwongen was om mijn toespraak een ogenblik te onderbreken en mijn tranen de vrije loop te laten.

“Dat was niet alles. Terwijl God het dogma afkondigde door de mond van zijn Plaatsvervanger, schonk Hij mijn verstand zo’n heldere en brede kennis van de onvergelykbare zuiverheid van de Allerheiligste Maagd dat ik, verzonken in de diepte van deze kennis die door geen enkele taal zou kunnen beschreven worden, overspoeld werd door niet te beschrijven geneugten – geneugten die niet van deze wereld zijn en die men slechts zou kunnen ervaren in de Hemel” » (Fernessole, vol. 1, p. 266-267).

De Onbevleete Maagd zal haar bevoorrechte zoon in diverse omstandigheden een bijna miraculeuze bescherming verlenen.

Enkele maanden na de afkondiging van het dogma, op 12 april 1855, ontvangt Pius IX in het klooster van de kanunniken van het Lateraan het eerbetoon van honderd en tien seminaristen van het “Collegium Urbanum”. Hij staat op het punt om hen de pauselijke zegen te geven wanneer plots de plankenvloer van de zaal waar ze zich bevinden instort.

« Onbevleete Maagd », roept hij uit, « kom hen te hulp! » Maar de hoofdsteunbalk is gebroken en sleurt in zijn val reeds de andere balken en de muren mee. Allen worden bedolven onder de instorting. Maar zie, de Paus, en samen met hem drie kardinalen, komen ongedeedd tevoorschijn. Omdat men zich eraan verwachtte onder het puin talrijke doden en zwaargewonden

te vinden, zegt de Paus met grote zelfzekerheid:

« *Ik heb vertrouwen in de Onbevleete: niemand zal het leven verliezen.* » En zo gebeurt ook: er is geen enkele dode te betreuren!

HET VERRAAD VAN DE LIBERALEN

De strijd van Pius IX ter verdediging van de Kerk tegen de aanvallen van vrijzinnige overheden en vrijmet-selaars is des te lastiger doordat hij verraden wordt door de liberale katholieken. Niettemin gooit hij het nooit op een akkoord met hen.

Zijn wereldlijke macht wordt bekampt met een hardnekkigheid zonder voorgaande. Zo schrijft E. H. Meignan, toekomstig aartsbisschop van Tours en kardinaal, in maart 1859 aan Montalembert het volgende:

« Ik geloof dat de huidige omstandigheden grote nadelen inhouden voor de godsdienst. Men zegt dat ze de geestelijke onafhankelijkheid van de Paus verzekeren. Ik wil dit niet volledig ontkennen. Niettemin vind ik dat de Paus nog té afhankelijk is en ik kan me voorstellen dat God hem misschien een grotere onafhankelijkheid zal geven dan die waarbij hij steeds geflankeerd wordt door buitenlandse bajonetten, en altijd verplicht is zich te verdedigen tegen een bevolking die zijn gezag tegen haar zin ondergaat. Toen ik in 1846 in Rome was, zegende en fusilleerde Gregorius XVI beurtelings zijn onderdanen. Pius IX zet hen gevangen. Dat blijkt noodzakelijk te zijn om de Paus in Rome te kunnen handhaven. Harde maatregelen... Ik spreek de wens uit dat de Voorzienigheid een einde maakt aan een schandaal dat, als het nog langt duurt, het katholicisme in Europa en daarbuiten zal vernietigen. »

We mogen ons echter geen zand in de ogen laten strooien door deze leugenachtige propaganda van *carbonari* en liberalen. Gramont, ambassadeur van Frankrijk te Rome, sprak beslist de waarheid toen hij op 13 september 1860 aan minister Thouvenel schreef: « Men kan niet genoeg de nadruk leggen op het feit dat er helemaal geen opstand geweest is op het grondgebied van de Paus; alles wat de kranten uit Toscane en Piëmont in dit verband schrijven is absoluut fout. De inval van de Piëmontezen is onvergeeflijk. Er is geen opstand geweest, maar plotse agressie en interventie » (Fernessole, vol. 2, p. 95).

In de *150 Punten van de Falanx* schrijft abbé de Nantes in de lijn van het onderricht van Pius IX het volgende: « Het pausdom moet zijn zoals Jezus Christus het gewild heeft en zoals de Heilige Geest het tot stand gebracht heeft. Het moet zich voorzien van specifieke organen voor een universeel bestuur, zoals de Curie, en van alles wat noodzakelijk is voor een volmaakte soevereiniteit en onafhankelijkheid op wereldlijk vlak: een stad, een eigen nationaliteit, stabiele en vrije inkomsten, een verdediging. Dit komt neer op

de noodzaak van de wereldlijke macht van de Pausen, een macht die de vijanden van de Kerk onophoudelijk hebben doen verafschuwen, die ze hebben proberen te vernietigen en die ze tenslotte nagenoeg geliquideerd hebben » (Punt 37, *De Kerk is Romeins*).

De **ultramontanen** ondersteunen vastberaden de Paus in zijn heldhaftige strijd tegen de moderne dwalingen en meer bepaald tegen het liberalisme. In een *Memorie* gericht aan Pius IX in 1863 klaagt kardinaal Pitra de liberalen aan als een « partij » en onderstreept hij het sectaire karakter ervan:

« *Deze partij verstaat de kunst van de uitvluchten, van halfslachtige intrekkingen, van stemmingmakerij, van valse berichten en rechtzettingen in de krant, van officiële en officieuze tussenkomsten, en van diplomatieke manoeuvres.* »

Dom Pitra beklemtoont de noodzaak van een klare en krachtige veroordeling: « Uiterst respectabele motieven hebben geleid tot aarzeling en een afwachtende houding, vergelijkbaar met de aanpak van de jansenistische strekking. ***Er moet gevreesd worden dat de Kerk voor lange tijd opgescheept zit met een nieuwe kanker in haar flank als een energieke maatregel het gevaar niet bezweert.*** »

HET CONGRES VAN MECHELEN is één van de gebeurtenissen die Paus Pius IX doet besluiten om de publicatie van de *Syllabus* te versnellen.

« In 1863 kondigt Montalembert tijdens het congres van Mechelen het charter van de moderne tijden af: ***“de vrije Kerk in de vrije Staat”***. De Kerk moet zich vandaag aanpassen aan de vrijheid op economisch, sociaal, filosofisch en godsdienstig gebied, en in de nabije toekomst aan het collectivistisch socialisme. De liberalen hebben vertrouwen in de Mens en in de Staat. Als zij de Kerk verdedigen in hun Parlement dan is dat per slot van rekening om haar ertoe te brengen zich te onderwerpen aan de ideologie van de Vrijheid, die het fundament is van de moderne samenlevingen. Terwijl ze lijken te strijden voor de rechten van God in de democratie, strijden ze nog meer om de Kerk van God te dwingen de rechten van de Mens te erkennen.

« Zo ziet ***“de verzoening van de Kerk met de Revolutie”*** die zij aanprijzen eruit. De moderne Staat, neutraal in zijn principes, respecteert alle godsdiensten op voet van gelijkheid. Hij is soeverein op alle domeinen van het openbare leven en zal orde, rechtvaardigheid en vrede doen heersen. Zonder God. ***Zo wordt heel het sociale leven ontruikt aan Christus en aan de Kerk, en in plaats daarvan onderworpen aan de religie van de Mens. En daarmee is de eerste stap gezet naar de geloofsafval of apostasie*** » (*Lettre à mes amis* nr. 236, 25 oktober 1966, p. 3).

[slot in volgend nummer]

broeder François van Maria-ter-Engelen